

**Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО РЕЙТИНГОВУ СИСТЕМУ ОЦІНЮВАННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ КАФЕДР**

**Харків
2020**

Положення про рейтингову систему оцінювання діяльності кафедр НТУ «ХПІ» розроблено і узгоджено комісією в складі :

1. Фомін А.Й.
2. Сахненко М.Д.
3. Бурега В.В.
4. Лазуренко О.П.
5. Львов Г.І.
6. Піротті Є.Л.
7. Романовський О.Г.
8. Семенов Г.С.
9. Сисоєв В.В.
10. Ткачук М.А.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Рейтингове оцінювання результатів роботи кафедр НТУ «ХПІ» згідно Положенню про рейтингову систему оцінювання діяльності кафедр (далі – Положення) є складовою внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти Університету.

1.2. Це Положення регламентує порядок організації та проведення рейтингової оцінки діяльності кафедр Університету, визначає мету, основні завдання, принципи та механізм реалізації рейтингового оцінювання результативності і якості роботи професорсько-викладацького складу Університету.

1.3. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти», наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.06.2012 № 689 «Про затвердження Державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу», Постанови Кабінету міністрів України від 22.11.2017 № 912 «Про затвердження Порядку та критеріїв надання закладу вищої освіти статусу національного, підтвердження чи позбавлення цього статусу».

1.4. Рейтингова оцінка діяльності – кількісний показник якості роботи кафедр Університету, який формується за основними результатами їхньої діяльності (навчально-методичної, науково-інноваційної та організаційно-виховної).

1.5. Введення рейтингової оцінки діяльності кафедр Університету є невід'ємним елементом запровадження системи моніторингу як складової процесу забезпечення і управління якістю вищої освіти, стимулювання зростання кваліфікації, професіоналізму, продуктивності навчальної та наукової роботи, розвитку творчої ініціативи науково-педагогічних працівників.

1.6. Метою рейтингового оцінювання результатів роботи кафедр Університету є:

- формування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти;
- визначення кращих кафедр за результатами діяльності протягом звітного періоду;
- підвищення ефективності та результативності професійної діяльності науково-педагогічних працівників;
- забезпечення прозорості та об'єктивності оцінювання діяльності кожного науково-педагогічного колектива;
- підвищення рейтингових показників Університету;
- заохочення до підвищення якості вищої освіти та дотримання відповідності показників роботи Університету ліцензійним та акредитаційним вимогам.

1.7. Основними завданнями рейтингу є:

- розроблення і використання єдиних критеріїв для оцінювання діяльності науково-педагогічних колективів;
- формування науково-педагогічного складу Університету з урахуванням внеску кожного науково-педагогічного колективу у покращення результатів за всіма напрямками;
- удосконалення діяльності та розвиток Університету через критичний аналіз колективами кафедр результативності власної діяльності та виявлення недоліків і проблемних питань в їх діяльності;
- посилення зацікавленості науково-педагогічних працівників у підвищенні своєї професійної кваліфікації в освоєнні передового педагогічного досвіду, в творчому підході до освітнього процесу;
- стимулювання нових напрямів наукових досліджень та вдосконалення науково-методичної основи викладацької діяльності;

– формування системи матеріального і морального стимулювання і заохочення діяльності науково-педагогічних працівників.

1.8. Організація системи рейтингового оцінювання ґрунтується на принципах:

- відповідності змісту оцінки пріоритетним напрямам діяльності Університету;
- об'єктивності та достовірності отриманої інформації;
- прозорості, гласності, оперативності та систематичності рейтингової оцінки та доступу усіх науково-педагогічних працівників до їх результатів.
- компетентності та об'єктивності оцінювачів .

1.9. Результати рейтингової оцінки використовують під час прийняття рішень про:

- моральне та матеріальне заохочення кращих науково-педагогічних працівників і кафедр;
- конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників;
- переможців в окремих категоріях конкурсу «Вища школа Харківщини – кращі імена»

2. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ РЕЙТИНГУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕКТИВІВ КАФЕДР

2.1 Для аналізу й узагальнення результатів діяльності науково-педагогічних колективів кафедр створюється Рейтингова комісія.

Рейтингова комісія у своїй діяльності керується чинним законодавством та цим Положенням. Засідання Рейтингової комісії вважається правомірним, якщо на ньому присутні не менше 2/3 складу комісії. Рішення Рейтингової комісії приймається не менше, ніж двома третинами голосів присутніх членів комісії.

2.2. Повноваження Рейтингової комісії:

- вимагати від кафедр необхідну додаткову інформацію та матеріали, які стосуються рейтингових звітів, документального підтвердження результатів будь-якого виду діяльності;

- у разі виявлення подання недостовірної інформації приймати рішення про накладання штрафних санкцій;
- надавати пропозиції щодо визначення номінантів у конкурсах на кращу кафедру;
- розглядати скарги щодо невідповідних розрахунків за видами діяльності та приймати рішення за зверненнями науково-педагогічних працівників;
- готувати інформацію щодо аналізу рейтингового оцінювання на Вчену раду Університету.

2.3. Рейтинг науково-педагогічних колективів кафедр здійснюється на основі рейтингових звітів, які включають інформацію за основними напрямками діяльності, що затверджуються відповідними службами Університету.

2.4. Обрахунок рейтингу кафедр за кожним видом діяльності здійснюється відповідно до Критеріїв рейтингового оцінювання на підставі рейтингових звітів, які після їх обговорення і схвалення на засіданні кафедр завідувачі кафедр в електронному та роздрукованому вигляді подають до вченої ради ННІ / факультету для обговорення, після чого вони передаються до Рейтингової комісії.

2.5. Рейтингова комісія готує інформацію про узагальнені результати рейтингового оцінювання науково-педагогічних колективів на розгляд Вченої ради Університету.

3. РЕЙТИНГОВІ ПОКАЗНИКИ ДЛЯ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ КАФЕДР

3.1 **Рейтингові показники** для обчислення рейтингу ґрунтуються на переліку видів роботи науково-педагогічних працівників, акредитаційних вимогах до діяльності університету, показниках для визначення рейтингів вищих навчальних закладів.

3.2 **Формула розрахунку** – це математичний спосіб визначення підсумкового балу за кожним критерієм окремо, що використовує кількісне значення критерію за шкалою вимірювання.

3.3 **Рейтингова оцінка** – це значення рейтингу кафедри за конкретним видом діяльності, що є результатом обчислення за формулами розрахунку, яка використовується для складання рейтингів по університету. Рейтингова оцінка розраховується шляхом обчислення за усіма критеріями.

3.4 Перелік критеріїв рейтингування та формули розрахунку підсумкових балів затверджується Вченою радою НТУ «ХПІ».

3.5 Дана редакція Положення вводиться в дію після затвердження Вченою радою НТУ «ХПІ» терміном на 1 рік. Після завершення цього терміну за результатами обговорення можуть бути внесені корективи та затверджено остаточну редакцію Положення на подальший термін.

3.6 До числа критеріїв, які враховуються в рейтинговій системі показників, віднесено лише ті, **які відбивають статус Університету та його місця в національних і міжнародних рейтингах QS World University Rankings, ТОП 200** та ін, але не поточну роботу із забезпечення навчального процесу.

3.7 Рейтингові показники визначають внесок колективу кафедри в загальноуніверситетське надбання впродовж визначеного проміжку часу:

- **оперативний рейтинг** - за підсумками звітного календарного року.
- **поточний рейтинг** – за п'ять років .

3.8 Оцінювання ведеться **для двох груп** кафедр :

- загальні ,
- випускові.

3.9 Всі розрахунки ведуться залежно від роду діяльності на одного викладача (**в**) або викладач + співробітник НДЧ (**в+н**) для визначення питомого внеску окремих кафедр за напрямками діяльності. Це забезпечить сумісність та порівнянність суб'єктів ранжування – кафедр незалежно від їх чисельності та спеціальності (напряму) підготовки фахівців.

3.10 По кожному з показників визначають внесок кафедри, а відтак – і місце в рейтинговому списку кафедр, тобто рейтингову оцінку. При наявності **ненульових показників** місце визначають наступним чином: чим меншу суму місць набирає кафедра, тим вище її місце в підсумковому рейтинговому щаблі. Якщо за будь-яким показником кафедра має **нульовий внесок**, то за цим показником кафедра (кафедри) посідає останнє місце в рейтингу.

3.11 Для визначення внеску кафедр в профорієнтаційну роботу застосовують інформацію Центральної приймальної комісії, а рейтинг кафедр обраховують за формулою, наведеною в Додатку.

3.12 Визначення питомих значень рейтингових оцінок діяльності кафедр здійснюють з урахуванням нижченаведених вихідних показників

3.13 Всі показники поділяють на 2 групи :

- **Статусні та Ординарні.**

3.14 Внесок кожної групи оцінювати відповідним ваговим коефіцієнтом, а саме :

-для статусних $k_1=1$,

-для ординарних $k_2=1.5$

3.15 Всю **множину ординарних показників** для наочності поділяють на групи за видами діяльності:

- Навчально-методична робота, (**НМР**)
- Науково-технічна діяльність (**НТР**)
- Міжнародна співпраця (**МС**)
- Підготовка фахівців (**ПФ**)

3.16 Розрахунок місць кафедр в рейтингу :

$$MP = k_1 (C) + k_2 \cdot (\sum NMP_i + \sum NTR_i + \sum MS_i + \sum PF_i)$$

з наступним ранжуванням і визначенням місця у підсумковому рейтингу

Вихідні показники для обрахунку рейтингу

1	Чисельність штатних науково-педагогічних працівників (ставок) кафедри	В
2.	Чисельність штатних працівників (ставок) науково-дослідної частини у складі кафедри	Н
3	Приведена кількість студентів, усього по кафедрі	С
4	Аспіранти	А
5	Докторанти	Д

№	Показник	Питоме значення
Статусні		
1	Кількість захищених докторських дисертацій	/(В+Н+Д)
2	Кількість захищених кандидатських дисертацій	/А
3	Частка докторів наук, професорів в загальній чисельності штатних науково-педагогічних працівників (ставок) кафедри	/В
4	Частка кандидатів наук, доцентів в загальній чисельності штатних науково-педагогічних працівників (ставок) кафедри	/В
5	Кількість здобувачів вищої освіти на одного науково-педагогічного працівника	С/В
6	Чисельність працівників, які є членами редакційних колегій наукових видань (журналів), які індексуються у наукометричних базах даних Scopus та/або Web of Science	/(В+Н)
7	Середнє значення показників індексів Гірша науково-педагогічних та наукових працівників у наукометричних базах Scopus, Web of Science, приведене до кількості науково-педагогічних і наукових працівників	/(В+Н)
8	Частка науково-педагогічних та наукових працівників, які мають не менше п'яти наукових публікацій у періодичних виданнях, які було включено до наукометричної бази Scopus або Web of Science	/(В+Н)
9	Частка науково-педагогічних та наукових працівників, які мають не менше п'яти наукових публікацій у періодичних виданнях, які було включено до наукометричних баз Scopus або Web of Science з квартілями Q1 та Q2	/(В+Н)
10-	Частка науково-педагогічних та наукових працівників, які здійснювали наукове керівництво (консультування) не менше п'ятьох здобувачів наукових ступенів, які захистилися в Україні	/(В+Н)
11	Отримано охоронних документів за кордоном	/(В+Н)
12	Кількість та обсяг фінансування наукових, науково-технічних робіт за проектами міжнародного співробітництва та міжнародних освітніх грантів, проектів і програм	/(В+Н)
13	Обсяг залучених позабюджетних коштів (госпдоговірні роботи, міжнародні гранти, договори та угоди), тис. грн.	/(В+Н)

14	Кількість співробітників, які беруть участь в атестації наукових працівників як члени постійної або не менше трьох разових спеціалізованих вчених рад	/(В+Н)
15	Кількість співробітників, які працюють у складі експертних рад з питань проведення експертизи дисертацій МОН	/(В+Н)
16	Кількість співробітників, які працюють у складі галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, Акредитаційної комісії або їх експертних рад, міжгалузевої експертної ради з вищої освіти Акредитаційної комісії, або трьох експертних комісій МОН / зазначеного Агентства, або Науково-методичної ради/ науково-методичних комісій (підкомісій) з вищої освіти МОН	/(В+Н)
17	Кількість проведених міжнародних наукових заходів (семінарів, симпозіумів, конференцій) з публікацією матеріалів у виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами	/(В+Н)
18	Організація та проведення міжнародних студентських олімпіад за фахом та конкурсів науково-дослідних робіт	/(В+Н)
19	Кількість робіт/лауреатів, відзначених Державною премією України в галузі науки і техніки, державних нагород та почесних звань	/(В+Н)
20	Рівень наповнення Віртуального навчального середовища (репозитарій, web сторінки кафедри, архів ХПІ)	Визначається окремою комісією
Науково-технічна діяльність		
21	Обсяг фінансування із загального (фундаментальних та прикладних досліджень) та спеціального фонду (за державними цільовими програмами та державним замовленням), тис. грн	/(В+Н)
22	Кількість публікацій у фахових наукових виданнях України Категорії Б	/(В+Н)
23	Кількість публікацій з технічних наук у наукометричних базах даних Scopus або Web of Science, а також Scopus, Web of Science та Copernicus для гуманітарних наук	/(В+Н)
24	Кількість об'єктів права інтелектуальної власності, що створені науково-педагогічними та науковими	/(В+Н)

	працівниками: наукових відкриттів, винаходів, корисних моделей, авторських творів	
25	Участь у міжнародних і національних виставках	/(B+H)
26	Опубліковано монографій в Україні	/(B+H)
27	Опубліковано монографій за кордоном	/(B+H)
28	Кількість проведених національних наукових заходів (семінарів, конференцій, симпозіумів)	/(B+H)
29	Кількість цитувань у виданнях, що входять до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science	/(B+H)
30	Кількість цитувань у виданнях, що входять до наукометричної бази даних Google Scholar	/(B+H)
Навчально-методична діяльність		
31	Опубліковано підручників з грифом Вченої ради	/B
32	Частка навчальних дисциплін, для яких створено сертифіковані курси з використанням технологій дистанційного навчання, які опубліковано на платформі дистанційної освіти	/ Число дисциплін кафедри
Міжнародна співпраця		
33	Кількість здобувачів вищої освіти денної форми навчання і аспірантів, які не менше трьох місяців навчалися (стажувалися) в іноземних закладах вищої освіти (наукових установах) за межами України	/C
34	Кількість науково-педагогічних і наукових працівників, які не менше трьох місяців стажувалися, проводили навчальні заняття в іноземних закладах вищої освіти за межами України	/(B+H)
35	Середньорічна кількість іноземних громадян серед здобувачів вищої освіти	/C
36	Кількість співробітників, які брали участь у міжнародних наукових проектах	/(B+H)
37	Кількість академічних експертів та експертів-роботодавців, залучених як експертів НТУ «ХПІ» до участі у опитуванні міжнародного рейтингу університетів QS	/(B+H)
38	Частка студентів, що навчаються за програмою «Подвійний диплом»	/ C
Підготовка фахівців		
39	Кількість спеціальностей («спеціалізацій») та частка повного циклу освітньо-наукових рівнів вищої освіти (бакалаврат, магістратура, аспірантура)	/B

40	Організація II туру студентських олімпіад за фахом та II туру конкурсів науково-дослідних робіт, проведених за наказами МОН України	/(В+Н)
41	Частка студентів, що навчаються за дуальною формою освіти.	/ С
42	Кількість нових спеціальностей (освітніх програм), підготовку за якими відкрито на кафедрі	
43	Кількість здобувачів вищої освіти, які здобули призові місця на Міжнародних студентських олімпіадах за спеціальністю, конкурсах науково-дослідних робіт, чемпіонатах світу, Європи та Універсіадах	/С
44	Кількість здобувачів вищої освіти, які здобули призові місця на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади та/або Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, інших освітньо-наукових конкурсах, які проводяться або визнані МОН	/С
45	Кількість співробітників, які керують школярем, що посів призове місце III-IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів, II-III етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів НДР учнів - членів Національного центру "МАН України"; брали участь у журі олімпіад /конкурсів "МАН України"	/В
46	Кількість студентів, які одержували стипендії Президента України або як переможцям надано Грант в інших конкурсах, проектах, фондах та іменні стипендії	/С
47	Показник ефективності профорієнтаційної роботи	Визначає ЦПК
48	Ефективність роботи з випускниками університету	Визначає Асоціація випускників
49	Ефективність співпраці з роботодавцями, наявність угод про співпрацю з роботодавцями та / або навчальними закладами	НДЧ, Центр «Кар'єра»

Розрахунок показника профорієнтаційної роботи для рейтингу кафедр

$$P_{\text{проф}} = \frac{K_1 + K_2 + K_3 + K_4}{n} \cdot 1000$$

$K_1 = \frac{\text{К-сть рекоменд. для зарахування на 1 курс на бюджет на основі ПЗСО}}{\text{Максимальний обсяг державного замовлення}},$	
$K_2 = \frac{\text{Всього зараховано на 1 курс на бюджет на основі ПЗСО}}{\text{Максимальний обсяг державного замовлення}},$	
$K_3 = \frac{\text{Зараховано на контрактну форму навчання на 1 курс на основі ПЗСО}}{\text{План прийому на контракт}},$	якщо «План прийому на контракт» не встановлено, то K_3 не використовується.
$K_4 = \frac{\text{Зараховано на 1 курс скороченої форми навчання}}{\text{План прийому на скорочену форму}},$	якщо «План прийому на скорочену форму» не встановлено, то K_4 не використовується.
$n = \text{кількість } K$	